

Skatinamosios finansinės priemonės „Verslumo skatinimas 3“ sąlygų viešo aptarimo metu gautos pastabos

Pastabą pateikusi finansų įstaiga	Pastaba, siūlymas, klausimas	UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – „Invega“) atsakymas
I.	1. Priemonės sąlygose nurodyta, kad FT marža už suteikiamą Paskolą – iki 3.5 proc. Prašome patikslinti, ar teisingai suprantame, kad ši marža yra taikoma už visą paskolos sumą, t.y. tiek už Invegos lėšomis finansuojamą dalį, tiek už FT lėšomis finansuojamą dalį?	Skatinamosios finansinės priemonės „Verslumo skatinimas 3“ finansų tarpininkų atrankos sąlygų sąvado (toliau – Sąvadas) 1 priedo skiltyje „Paskolų teikimo kaina Paskolos gavėjams“ nurodyta FT marža yra taikoma visai paskolos sumai.
	2. Ar gauta iš kliento marža už visą suteiktą Paskolą lieka FT ar marža turi būti dalinama proporcingai pagal finansuojamą dalį tarp Invegos ir FT?	FT marža priklauso FT ir nėra dalijama proporcingai pagal finansuojamą dalį tarp „Invegos“ ir FT. Tačiau norime atkreipti dėmesį, kad už priemonės lėšas FT „Invegai“ turi mokėti 3 mėn. Euribor + 0,5 procento palūkanas už FT pervestas lėšas ir paskolos gavėjams paskolintas lėšas.
	3. Kokios sąlygos būtų taikomos grįžusių lėšų pervedimui į Invegos sąskaitą? Kokiu periodiškumu? Ar privalomas reikalavimas iš kliento grąžintas priemonės lėšas iš karto (kartą per savaitę?) pervesti į sąskaitą, kuri įkeista Invega naudai?	Sąvado 1 priedo skiltyje „VSF3 priemonės lėšų, skirtų paskoloms teikti, išmokėjimas FT ir jų pakartotinis naudojimas“ yra nurodyta, kad iki tinkamumo laikotarpio pabaigos iš paskolos gavėjų grįžusias priemonės lėšas FT gali pakartotinai naudoti naujų paskolų išdavimui. Tačiau atkreipiame dėmesį, jog visas lėšas FT turi grąžinti „Invegai“ ne vėliau nei per 6 metus nuo tinkamumo laikotarpio pabaigos.
	4. Ar teisingai suprantama, kad investicinė paskola galėtų būti teikiama įrangos įsigijimui? Ar tokiu atveju yra ribojamas iš kliento reikalaujamas avanso dydis (kliento lėšomis apmokėtos įrangos dalis) įrangos įsigijimui ar FT gali taikyti bet kokio dydžio avansinės įmokos reikalavimą?	Investicinė paskola gali būti teikiama įrangos įsigijimui, išskyrus išlaidas, kurios yra nefinansuotinos ir nurodytos Sąvado 1 priedo skiltyje „Nefinansuotinos išlaidos pagal VSF3 priemonę“. Sąvade nėra reikalavimo paskolos gavėjams prisidėti nuosavų lėšų dalimi prie paskolos, tačiau ir nedraudžiama FT reikalauti, kad paskolos gavėjas dalį savo nuosavų lėšų investuotų į įrangos įsigijimą.
	5. Kaip FT turėtų vertinti kliento kredito riziką? Ar bus nustatyti tam tikri reikalavimai/rodikliai paskolos gavėjo rizikai? Pvz.: teigiama nuosavybė po finansavimo?	Paskolos gavėjo kredito rizika turi būti vertinama, vadovaujantis FT patvirtintomis procedūromis ir tvarkomis, užtikrinančiomis tinkamą kliento kredito rizikos įvertinimą bei užkertančiomis galimybę prisiimti pernelyg didelę kredito riziką. Sąvade nėra nustatyti konkretūs reikalavimai (rodikliai) paskolos gavėjo rizikos vertinimui, tačiau paskolos turi būti išduodamos tinkamiems paskolos gavėjams.
	6. Ar teisingai suprantame, kad FT negali taikyti sutarties administravimo ir įsipareigojimo mokesčio? Delspinigiai leidžiami?	Vadovaujantis Sąvado 4.4 papunkčiu ir Sąvado 1 priedo skiltimi „Paskolos išdavimo ir administravimo mokesčiai“ FT negali taikyti jokių paskolos išdavimo ir administravimo mokesčių, išskyrus tuos mokesčius, kurie turi būti mokami pagal teisės aktus. Delspinigiai nėra priskiriami mokesčiams, kurie negali būti taikomi pagal Sąvado reikalavimus, todėl gali būti taikomi.

<p>II.</p>	<p>7. Svarbu atsižvelgti į tai, jog verslai veikiantys trumpiau nei metus laiko neturi istorinių duomenų kuriais būtų galima daryti statistines išvadas, jų pinigų srautai dažnu atveju nėra stabilūs. Be kita ko, dabartinė ekonominė situacija neigiamai įtakoja paklausą nebūtinoms prekėms/paslaugoms. Atsižvelgiant į aukščiau, jaunų verslų nemokumo tikimybė yra itin aukšta. Kadangi palūkanų norma klientams yra ribojama iki 3.5%, gražos ir rizikos santykis yra itin iškreiptas ir statistiškai tikėtina graža (po nuostolių) iš tokių paskolų yra neigiama. Rekomenduojame maksimalią palūkanų normą pakelti bent iki 12%.</p>	<p>Atsižvelgiant į Sąvado 1 priedo skiltyje „Paskolų rizikos prisiėmimas“ nurodytą paskolos negražinimo rizikos pasidalijimo tarp FT ir „Invegos“ proporciją, FT marža nebus didinama.</p>
	<p>8. Nepaisant to, kad paskolos išduodamos jauniems verslams, administravimo procesai (duomenų surinkimas, sisteminimas, vertinimas, sutarčių suderinimas bei pasirašymas) yra labai panašūs kaip kad ilgiau veikiančių verslų. To pasekoje, bent dalis šių kaštų turėtų būti dengiami kliento kaip sutarties sudarymo ar administravimo mokesčiai. Rekomenduojame suteikti galimybę apmokestinti sutarties sudarymo mokesťi iki 3% nuo išduotos paskolos sumos.</p>	<p>Pagrindinis priemonės tikslas – sudaryti palankias sąlygas gauti finansavimą pradėti ar plėtoti savo verslą, tokiu būdu skatinant verslumą ir savarankišką užimtumą. Taikant paskolos sutarties sudarymo ir administravimo mokesčius, bus sukuriama papildoma finansinė našta jauniems verslams įsitvirtinti rinkoje.</p>
	<p>9. Ribojimas naudoti paskolos lėšas atliekant tik mokėjimo pavedimus yra perteklinis. Mūsų patirtimi, ženkli dalis smulkių verslų aktyviai naudoja grynus pinigus apyvartinėms lėšoms.</p>	<p>Šis reikalavimas yra numatytas atsižvelgiant į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pateiktas rekomendacijas dėl galimos sukčiavimo rizikos.</p>
	<p>10. Kalbant apie apsaugos priemones, finansuojant smulkųjį verslą rinkos praktika Europoje yra paskolą išduoti su asmeniniu laidavimu/garantavimu. Rekomenduojame turėti tokį pasirinkimą neapsiribojant vien vekseliu, kas iš principo nėra patogu nes skolinant 3,000 Eur arba daugiau reikalingas notaro patvirtinimo.</p>	<p>Siekiant riboti FT taikomas paskolos gražinimo užtikrinimo priemonės, pagal Sąvade nustatytus reikalavimus iš paskolos gavėjo bus prašoma įkeisti tik paskolos lėšomis finansuojamą turtą arba pasirašyti vekselį paskolos sumai. Vekselis turės būti pasirašomas paskolos gavėjo, o ne jo pagrindinio akcininko, dėl greitesnių skolos išsiėškavimo procedūrų paskolos negražinimo atveju, todėl asmeninis laidavimas (garantavimas) kaip paskolos gražinimo užtikrinimo priemonė nėra priimtina.</p>
	<p>11. Reikalavimas FT būti išdavus bent 50 paskolų per paskutinius 12 mėn. turėtų leisti įtraukti paskolas išduotas per sutelktinio finansavimo platformą. [...] yra labai aktyvus smulkaus verslo finansuotojas Lietuvoje ir vien šiais metais išdavėme daugiau nei 800 paskolų SVV subjektams per sutelktinio finansavimo platformą. Kartu su investuotojais į šias paskolas grupės lygiu</p>	<p>Patiksliname, kad kaip ir kitose finansinėse priemonėse („Alternatyva“, „Portfelinės garantijos 3“), taip ir priemonėje „Verslumo skatinimas 3“, paskolos, suteiktos per sutelktinio finansavimo platformą, nėra tinkamos, norint atitikti Sąvado 1 lentelės skiltyje „Finansiniai reikalavimai ir normatyvai“ nurodytą FT tinkamumo reikalavimą: „FT turi pagrįsti, kad Lietuvos Respublikoje per paskutinius 12 mėnesių</p>

	<p>esame investavę 2.8mEUR. Suprantame, kad šis reikalavimas reikalingas norint užtikrinti jog FT turi patirties išduodant paskolas smulkiam verslui, tačiau dabartinis reikalavimas to neatspindi. Be to, palyginimui, teikiant paraišką PG3 priemonei paskolų kiekis buvo 25.</p>	<p>tinkamai suteikė ne mažiau kaip 50 vnt. paskolų verslo subjektams“. Atkreipiame dėmesį, kad šis reikalavimas nebus suvienodinamas su priemoneje „Portfelinės garantijos 3“ nurodytu reikalavimu, kadangi priemonės pagal savo tikslus ir įgyvendinimo procesus yra skirtingos.</p>
--	---	---